

Tekst 1.

Kogut przeczytał ogłoszenie: „Potrzebujemy zwierząt – Cyrk”.

– Zgłoszę się – powiedział składając gazetę. – Zawsze chciałem być artystą.

Po drodze snuł wielkie plany:

– Sława i pieniądze. A może nawet wyjazdy za granicę.

– I z powrotem – dodał Lis.

– Dlaczego z powrotem? Za granicą podpiszę kontrakt z Metro Godwyn Meyer.

Dyrektor przyjął go na świeżym powietrzu, gdzie urzędował. Właśnie rozwijano namiot cyrkowy. Ja i Lis zatrzymaliśmy się opodal.

– Bardzo mi miło, że pan się do nas zgłasza. Można poznać godność?

– Lew – przedstawił się Kogut krótko.

– Lew? – zdziwił się dyrektor. – Czy jest pan tego pewny?

– Ewentualnie tygrys.

– No dobrze. Wobec tego niech pan zaryczy. Kogut zaryczał jak umiał.

– Owszem, nieźle, ale są lepsze lwy od pana. Gdyby pan się zgodził na koguta, to co innego. Wtedy mógłbym pana zaangażować.

– Ja dla pana przyjemności nie będę udawał ptaka – obraził się Kogut.

– Żegnam wobec tego.

W drodze powrotnej Kogut milczał ponuro. Wreszcie nie wytrzymałem.

– Co ci strzeliło do głowy, dlaczego chciałeś grać lwa?

– Jak to, dlaczego... – odpowiedział za niego Lis. – Czy widziałeś kiedy artystę bez ambicji?

Sławomir Mrozek, *Artysta*

Zadanie 1. (1 p.)

Uzupełnij luki w zdaniach.

W Tekście 1. została zastosowana narracja _____, świadczy o tym użycie _____. Dominującą formą wypowiedzi jest _____.

Zadanie 2. (2 p.)

Odwołując się do opowiadania *Artysta* Sławomira Mrożka (Tekst 1.), podaj dwie cechy groteski poparte przykładami z utworu.

1) _____

2) _____

Zadanie 3. (1 p.)

Jakie zjawisko krytykuje Sławomir Mrozek w opowiadaniu *Artysta* (Tekst 1.)? Swoją odpowiedź poprzyj przykładem z utworu.

Zadanie 4. (2 p.)

Oceń prawdziwość poniższych sformułowań w odniesieniu do treści utworu Henryka Sienkiewicza *Krzyżacy*. Wpisz znak „X” we właściwej kolumnie tabeli (Prawda, jeśli sformułowanie jest prawdziwe, albo Fałsz – jeśli jest fałszywe).

Informacja	Prawda	Fałsz
Córką Juranda ze Spychowa była Jagienka.		
Zbyszko i Maćko z Bogdańca to bohaterowie fikcyjni.		
Akcja utworu rozgrywa się w XVI wieku.		
W książce jest opisanych wiele obyczajów rycerskich.		
Najważniejsze miejsca akcji to: Tyniec, Kraków, Malbork.		
Otrzymanie listu żelaznego nie gwarantowało bezpieczeństwa na terytorium wroga.		

Zadanie 5. (3 p.)

Uzupełnij informację dotyczącą gatunku literackiego tekstu Henryka Sienkiewicza *Krzyżacy*. Następnie uzasadnij, podając dwa argumenty wraz z przykładami, że utwór reprezentuje nazwany gatunek.

Utwór Henryka Sienkiewicza jest _____.

Argument 1.:

Argument 2.:

Zadanie 6. (1 p.)

O których bohaterach jest mowa w poniższych fragmentach utworu Henryka Sienkiewicza *Krzyżacy*? Wpisz, jak nazywała się postać.

Fragment utworu	Postać
„Poruszyła jeszcze ustami, ale nie mogła już nawet szeptać. Zbyszko odgadł tylko, że wymawia jego imię i że go woła. Wnet potem wychudzone jej dłonie jęły drgać i trzepotać się po kilimku, którym była okryta.”	
„I chociaż miał w piersi serce hartowne, wrzucił się tak, że aż ścisnęło go serce w gardle, więc ucałował jeszcze Zbyszka, a potem we oba policzki Jagienkę i wykrztusiwszy na wpół przez łyż: „Miód, nie dziewczyna!” – poszedł do stajen, aby kazać konie kulbaczyć.”	
„I wstawszy z klęczek szedł zgięty we dwoje ku Danveldowi, jakby chciał mu objąć kolana, i oczy błyszczały mu prawie szaleństwem, a głos łamał mu się na przemian bólem, trwogą, rozpaczą i groźbą”.	

Zadanie 7. (2 p.)

Wskaż bohaterów *Krzyżaków*, których można scharakteryzować, używając poniższych frazeologizmów. Uzasadnij swój wybór.

- stawać w szranki – _____

- wracać z tarczą – _____

Tekst 2.

Oddzielili cię, syneczku, od snów, co jak motyl drżą,
haftowali ci, syneczku, smutne oczy rudą krwią,
malowali krajobrazy w żółte ściegi pożóg,
wyszywali wisielcami drzew płynące morze.

Wyuczili cię, syneczku, ziemi twej na pamięć
gdyś jej ścieżki powycinał żelaznymi łzami.
Odchowali cię w ciemności, odkarmili bochnem trwóg,
przemierzyłeś po omacku najwstydlisze z ludzkich dróg.

I wyszedłeś, jasny synku, z czarną bronią w noc,
i poczułeś, jak się jeży w dźwięku minut — zło.
Zanim padłeś, jeszcze ziemię przeżegnałeś ręką.
Czy to była kula, synku, czy to serce pękło?

Krzysztof Kamil Baczyński, *Elegia o... [chłopcu polskim]*

Zadanie 8. (1 p.)

Uzupełnij luki w zdaniu.

Tekst 2. należy do liryki _____, ponieważ _____

Zadanie 9. (4 p.)

Z Tekstu 2. wypisz przykłady środków stylistycznych i określ ich funkcję.

nazwa środka stylistycznego	przykład z tekstu	funkcja
epitet		
apostrofa		
metafora		
symbol		

Zadanie 10. (1 p.)

Wyjaśnij znaczenie tytułu Tekstu 2. Odpowiedz w formie dwóch zdań.

Zadanie 11. (1 p.)

W formie jednego zdania złożonego scharakteryzuj podmiot liryczny Tekstu 2.

Zadanie 12. (1 p.)

Działaniami dywersyjnymi podejmowanymi przez bohaterów *Kamieni na szaniec* były:

- A. akcja pod Arsenalem, wybijanie szyb w witrynach zakładów fotograficznych.
- B. gazowanie kin, umieszczanie na murach znaku żółwia.
- C. odbicie transportu więźniów w Celestynowie, wysadzenie mostu w Czarnocinie.
- D. atak na posterunek żandarmerii, wywieszanie polskich flag w czasie świąt narodowych.

Zadanie 13. (2 p.)

Uzupełnij tabelę, dobierając bohaterów do honorowych pseudonimów oraz wydarzenia, które zdecydowały o ich nadaniu.

imię i nazwisko bohatera	honorowy pseudonim	wydarzenie (opis wydarzeń, które stały się powodem nadania pseudonimu; 2-3 zdania)
	Kopernicki	
	Kotwicki	

Zadanie 14. (3 p.)

Uzasadnij, że *Kamienie na szaniec* to utwór należący do literatury faktu. Podaj trzy argumenty poparte przykładami z tekstu Aleksandra Kamińskiego.

-

-

-

Zadanie 15. (1 p.)

Uporządkuj wydarzenia w kolejności ich występowania w utworze Bolesława Leśmiana *Dusiołek*. Wpisz w wyznaczone miejsca numery od 1 do 7. Numer 1 wpisz obok tego wydarzenia, które było chronologicznie pierwsze.

Pojawienie się Dusiołka. - _____

Walka Bajdały ze zmorą. - _____

Pretensje chłopca do szkapy i woła. - _____

Wędrowka Bajdały po świecie. - _____

Sen na miękkim mchu. - _____

Wyrzuty Bajdały pod adresem Boga. - _____

Zmęczenie upałem. - _____

Zadanie 16. (2 p.)

Rzekł Bajdała do szkapy:

Czemu zwieszasz swe chrapy?

a) Zapisz, jakim typem wypowiedzi jest powyższy fragment – mową zależną czy niezależną.

b) Przekształć powyższy fragment, używając mowy niezależnej lub zależnej.

Zadanie 17. (2 p.)

Podaj 4 cechy gatunkowe ballady. Zilustruj je przykładami zaczerpniętymi z utworów *Świtezianka*, *Lilije*, *Dusiołek*.

- _____

np. _____

- _____

np. _____

- _____

np. _____

- _____

np. _____

Zadanie 18. (3 p.)

Odwołując się do ballad Adama Mickiewicza oraz poematu K. I. Gałczyńskiego *Zaczarowana dorożka*, opisz w formie równoważników zdań, jak bohaterowie realizują słowa: *Nie masz winy bez kary*.

bohater	wina	kara
Strzelec		
Żona/Pani/Hanna		
Marynarz		

Zadanie 19. (2 p.)

Przykładem jakiego środka stylistycznego są użyte w balladach słowa: Dusiołek, Bajdała, Świtezianka? Nazwij go oraz wyjaśnij znaczenie podanych wyrazów.

nazwa środka stylistycznego: _____

Dusiołek – _____

Bajdała – _____

Świtezianka – _____

Zadanie 20. (1 p.)

*Teraz dorożką zaczarowaną
jedzie pan młody z tą młodą panną
za miasto, gdzie jest stara kaplica,*

*i tam, jak w ślicznej starej piosence,
wiąże im stulą stęsknione ręce
ksiądz, co podobny jest do księżycy.*

W powyższym fragmencie *Zaczarowanej dorożki* występują

- imiesłów przysłówkowy współczesny, imiesłów przymiotnikowy bierny.
- imiesłów przymiotnikowy czynny, imiesłów przysłówkowy uprzedni.
- dwa imiesłowy przymiotnikowe czynne.
- dwa imiesłowy przymiotnikowe bierne.

Zadanie 21. (2 p.)

Nazwij rodzaj stylu wypowiedzi zastosowany w poniższym fragmencie. Uzasadnij swoją odpowiedź, podając dwie cechy wskazanego stylu wraz z przykładami z tekstu.

Sztuka pozwala połączyć świat realny z magią i snem. Autor czerpie z terminologii muzycznej, wskazując melodię kolejnych części tekstu, za pomocą terminologii muzycznej określającej tempo. W utworze liryzm zderza się z ironią i groteską, typowymi dla twórczości Gałczyńskiego. Autor przedstawia wzruszającą historię kochanków oraz poetycką podróż, a jednocześnie nocny Kraków wzbudza niepokój. W poemacie miłość przeplata się ze śmiercią, co tworzy groteskowy obraz. Podróż podmiotu lirycznego wydaje się szaleńcza, utwór nabiera dynamiki przez nagromadzenie czasowników. Magia i baśniowość łączą się z codziennością. Postrzeganie rzeczywistości zależy od nastawienia patrzącego.

Utwór został zadedykowany żonie Gałczyńskiego - Natalii. Poeta nazwał ją „latarnią zaczarowanej dorożki”. Ukazał w ten sposób wpływ partnerki na swoje życie, które dzięki niej staje się wyjątkowe.

Styl wypowiedzi: _____

Uzasadnienie:

- _____

np. _____

- _____

np. _____

Zadanie 22. (1 p.)

Nazwij poszczególne wypowiedzenia składowe w podanym zdaniu wielokrotnie złożonym.

Poeta dzwoni do magika z pytaniem, czy można również zaczarować konia, jednak Ben Ali gasi zapał rozmówcy, stwierdzając zdecydowanie, że uwierzył nieprawdziwym plotkom.

Zadanie 23. (1 p.)

Uporządkuj wyrazy zgodnie z podanymi kryteriami.

- Od najbogatszej do najuboższej treści.

literatura, powieść, epika, kryminał, piśmiennictwo

- Od najszerzego do najwęższego zakresu.

polonista, istota, nauczyciel, pracownik, człowiek
